

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posredna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo, inšerati. Enostopna petit-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

Glasilo Jugoslovanske socialne demokracije.

20. štev.

V Ljubljani, v sredo, dne 11. marca 1908

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/I.

„Rdeči Prapor“

izhaja redno vsako sredo in soboto in velja za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K.

Za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Delavska politika.

Po končanih deželnozborskih volitvah je dober opazovalec lahko spoznal tuintam med socialnimi demokrati neko razočaranje: Zopet volitve in zopet je stranka brez mandata! — Seveda so taki pojavi osamljeni. Večina sodrugov je od začetka razumela, da je socialni demokraciji ob taki volilni pravici, kakršna velja sedaj za naše deželne zbornice, brez čudeža sploh nemogoče zmagati — izvzemši morda Idrijo, kjer bi bil mogoč uspeh, če bi delavci od začetka čvrsto verjeli vanj. Toda tudi slučajnih pojavov se ne sme prezirati, ker se sicer lahko prezre tudi posledice.

Namišljen neuspeh je navadno vzrok razmišljanju. To bi bilo seveda dobro, če ne bi uhajale misli včasih na stranska pota. Nekateri ljudje bi za vsako ceno radi videli vspehe in če jih enkrat ni bilo, si potem razbijajo glavo, kako bi se jih drugič »gotovo« doseglo.

Volilni uspehi so seveda koristni. Socialistična stranka, ki hoče končno premagati sedanjo buržoazno-kapitalistično družbo, se mora bojevati tudi

za to, da doseže večino v vseh javnih zastopih in da tako dobi politično moč v roke. Pa tudi dokler nima večine, je vsak socialistični glas v parlamentu, bodisi v državnem, v deželnem ali v mestnem, močno orožje in uspešno agitacijsko sredstvo. Svojo moralno veljavo vplivajo tudi manjšine na zakonodajstvo; v vseh deželah, v katerih ima socialna demokracija zastopstvo v javnih zborih, se pozna njen vpliv na socialne reforme in na zakone o splošni državljanski svobodi. Bojevali se za mandate, ni torej nič slabega.

Napačno je pa, misliti, da se mora priti za vsako ceno do mandatov. Taktika, ki gre samo za volilnimi zmagami, ne more biti dobra, ker je vedno v nevarnosti, da zapusti načela, ki so za dobro stranko, zlasti za stranko, ki hoče osvojiti bodočnost, važnejša od vsega drugega.

Ta misel mora biti merodajna zlasti za nas, ki smo zaradi slabo razvite industrije, zaradi zastoletosti našega političnega življenja sploh in zaradi lokalnih vzrokov še najslabjeja izmed socialno-demokratskih strank v Avstriji.

To je dejstvo, ki ga poznamo tudi v času, ko ni volitev. Nekaterim se pa zjasni šele ob volitvah. In sedaj si začno beliti glavo s »taktiko«.

Razume se, da je taktika važna stvar. Toda velika je razlika med meščansko in med socialistično taktiko. Za socialno-demokracijo obsega vsa taktika vprašanje: Kako pridemo najbolje do naših ciljev? Različne kupčije, ki izpolnjujejo vso taktiko buržoaznih strank, pa ne morejo priti v poštev za delavstvo.

V novejšem času doni po deželi zopet geslo, znano iz preteklosti in zapejivosti s svojo melodijo. »Združitev vseh naprednih elementov — pojo liberalni listi po člankih in noticah. Tupatam se pa najde delavec, ki misli, da bi taka »taktika« lahko koristila socialno-demokratski stranki pri nas.

Ali delavec, ki tako sodi, se slabo zaveda, da je delavec. Med najsvobodomiselnjšo meščansko svobodomiselnno stranko in socialno-demokracijo je še vedno več razlike, kakor med meščanskim naprednjakom in meščanskim klerikalcem. Odločilno je gospodarsko vprašanje; odločilna je razredna razlika; odločilno je nasprotje med kapitalističnimi in proletarskimi interesi. Kadar gre za družabni red, se bo najradikalnejši svobodomislec ložje pobotal z najbolj črnim klerikalcem, kakor pa s socialistom.

A če se govori pri nas o naprednih elementih, se mora vendar vprašati, kje da so pravzaprav? Tisto staro bajko o naprednosti naših liberalcev se mora že enkrat zaključiti, ker je lažnjiva, absurdna, sleparska in povrh še neumna. Kaj ima naša liberalna stranka naprednega? Mar to, da se ne upa zavzeti stališča glede svobodne sove, glede reforme zakona, glede ločitve cerkve in države? Ali to, da dovoljuje svojemtu predsedniku podpisovati reverze, ki ga vežejo napram klerikalcem? Ali to, da terorizira vsakogar, kdor je službeno ali gospodarsko odvisen od njenih ljudi, od uradov, v katerih ima vpliv in od njenih zavodov?

Naša liberalna stranka nima toliko naprednosti, kolikor bi je bilo treba, da bi družba »sv. Cirila in Metoda« postala neklerikalna; nima toliko svobodnega mišljenja, da bi odbila predrzne reklame tržaskih in istrskih reakcionarjev. Ta liberalna stranka je tako napredna, da je zagovarjala protidelavsko »Narodno organizacijo«, ko je bila očitna agencija za stavkokaze. Napredna!

Morda je bilo napredno, ko je liberalni dr. Tavčar grmel proti splošni in enaki volilni pravici (ne samo proti Gaučevi reformi!)? Morda je napredno, da ljubljanski občinski svet zanikuje splošno in enako volilno pravico za Ljubljano — na podlagi liberalnega programa?

PODLISTEK.

Vseslovenski tabor.

Zgodaj sem vstal in lep dan je bil. Zakaj ne bi šel malo ven na prosto, pa brez knjige? Prelepo je zunaj, preveselo žvrgolijo tički, da bi se mučil z latinskim ali celo z grškim klasikom; saj bo itak še dolgočasa v soli.

Čudno, danes hodi vse moje smer, vse iz mesta ven, nikogar ne srečam, niti mlekarice ne. Iz ulic prihajajo, zavijejo pa točno na ono stran, kamor sem sam namenjen, navadni ljudje predmestari obojega spola; gospode — ni vmes. Seveda, ta ne vstaja tako rano.

Čim dalje hodim, tem več nas je. Dohajajo s stranske ceste, s poljskega pota, po stezi, vsi zavijajo na široko cesto v isto smer, kakor pobira reka potoke in potočice.

Ali sanjam, blodim? Ali se seli ves svet kdovekam? Pa ne! Saj čutim prošna tla pod korakom? Topot trop se začuje zadaj, vse se izmika iz srede na stran, da napravi urno prostor veliki gospodski kočiji, ki pohiti naprej, kakor bi orala ljudi na desno in levo iz srede. Prah se povali od juga sem čez nas, da mojega bližnjega soseda posili hud kašelj. Ne, to niso domišljije. Zopet voz, in še eden in še in še, neskončen vlak vozov vsake vrste, pred tem vpreženi iskri konjiči, pred onim suho kljuse, na vozovih vse polno ljudi. Pešci smo se za stalno razvrstili na levo in desno in v sredi je ostajalo še prazno, kadar je nastal presledek od voza do voza.

Gledam okoli sebe in si izberem na vitez ponižno človeče. »Kam pa greste, očka?« Od strani me pogleda, rekoč: »Ali ne veš? Saj vidiš — kamor drugi«. S solo ni za danes tako nič, si mislim, nazaj niti ne morem zdaj proti ljudem, zvedeti pa hočem in moram, kaj bo iz te naše procesije. Ko tako premišljuje malce zaostajam, začutim, da mi je nekdo rahlo položil roko na ramo. Postaren eleganten gospod stopa poleg mene; kak turist bo, prav prijazen je videti, zlasti prikupljiv nasmeh mu odigrava iz posivele brade, da mi je legla takoj zaupnost v dušo. »Le pojdi, fant, tudi jaz grem tja, kamor gredo vsi. Res ne veš, kaj je danes? Da je vseslovenski tabor, kakršnega še niso doživeli nikdar! O, ti nedolžna duša, ki se nič ne brigaš, kake imenitnosti se gode okoli tebe. Le hodiva dalje, kamor gre vse, ves slovenski narod, vse slovensko ljudstvo. Pa čemu bi hodila po tej cesti in požirala prah tu med množico, ki se zgošča do neprijetnosti? Pojdiva malo v stran; vidiš tamle griček, tja greva po znani mi stezici, od tam boš videl vse, prav vse in več, ko katerisibodi drugi. Nič se ne pomišljaj, mladi student; oglej si tak naroden in ljudski pojav iz visjega naziranja, ne pa sredi množice, v kateri se zgubiš, ko kaplja v morju. Vleči za vrv vendar ne nameravaš?« — Kaj neki hoče z vrvjo? si mislim. Bo kak odličnjak, poleg malo čudaka, ta prijazen pešec poleg mene, dobrohoten in simpatičen; le oči ima, kaj bi rekel, no najmanj prav nenavadne, zasvitajo in blisnejo se tajnostno, živo, kadar govori, kadar je pa tih in miren, se pa izlijejo skupaj v eno preminjavost bojo, kakor bi bile iz bojaste,

malce meglene tekočine. Iz turistovske torbe, precej obsežne, izvleče nekaj v papir zavitih stvari. »Ti ljubi moj student, ti si še tešč, na, dajva se malo okrepcati, pozneje ne bo časa za to, vzemi, da mi ne opešaš.« Kar kmalu so mi bile noge zopet lahke kakor ob početku hoje, nekako izigravala se mi je duša, neka vesela opojnost me je obhajala, pa trezna in jasna, ne taka, ko po vinu.

Ko se že bližava griču — ne bo veliko višji od Babne gorice — se čuje neko šumenje, zdaj potajeno, zdaj odločneje, kakor bi vihar vršal nad visokim gozdom, kdové kako daleč. Pa ni ne gozda niti vetra in šum narašča in se dviga. Prideva po položnem rebru vrh griča, tu pa se nama je ustaviti na mah, ker na zgorenjo stran pada grič strmo in navpično doli v ravan.

Koliko ljudi! Nepregledno mrgoli naroda, mrgoli ljudstva tu doli pred nama, le v sredi je malo vrzeli, nekaj praznote, ki se poteza gori naprej po ravnini do sinje daljave.

Na desni v bližini je velikanski oder, za pol moža vzdignjen od tal. Na odru je na stotine črnih gospodov s kolarji za vratom, zdravih, zagorelih in tolstih lic, veliko trebušnih, tudi odlično trebušnih je med njimi, tudi kak tenak in suh in bledikast je vmes. V sredi te velike črne množice — no, prav vsi niso črni, tupatam je kateri v poletni meščanski opravi, še par širokoplehih kmetov brez kamilole v zametnem telovniku z gostimi srebrnimi gumbi zagledam — v sredi za celega moža više nad drugimi stojita dva gospoda. Manjši je suhoten in gologlav. Vendar ne, ker ima malo svilnato visnjevo čepico na temenu; temnordeč ozek talar

Ne! Naša liberalna stranka in naprednost sta pojma, ki se naravnost koljeta. Združitev s takimi «naprednjaki» bi bila norost in neznačajnost ob enem.

A čemu godejo liberalci sedaj to pesem? Ob volitvah so se prepričali, da jim teče voda v grlo in zdaj bi potrebovali nekoga, ki bi jih vlekel iz luže, pa če bi tudi sam poginil pri tem delu. Naj iščejo hlapca, ki jim opravi to delo; za socialno-demokracijo to ni naloga.

Delavstvo mora voditi svojo politiko in se ne sme vdinjati pri nikomur. In če je njegova stranka še razmeroma majhna, mora tem bolj ljubosumno paziti na svoja načela, ki so le tedaj na varnem, če si ohrani socialna demokracija popolno neodvisnost na vse strani.

Nekaj resnice!

Piše A. Kristan (Idrija).

Ozje volitve v Idriji so zopet povzročile obilo pisanja, zlasti obilo lažij. Največ jih je raztrosil ljubljanski «Slovenec», ki je sploh mojster v zavijanju resnice.

«Slovenec» piše v 54 št.: «Na javnem shodu v Idriji so socialni demokratje, ko jim je dr. Krek pojasnil položaj, izjavili, da ne glasujejo za liberalca. Snedli so svojo besedo!»

Vse lažljivo. Ni res, da je dr. Krek v zadnjih 5 letih v Idriji govoril sploh kdaj na kakšnem javnem shodu, tedaj ni res, da bi ob minuli volilni kampanji govoril na javnem shodu. Dalje ni res, da so socialni demokratje izjavili na javnem shodu «ko jim je dr. Krek pojasnil položaj», da ne glasujejo za liberalca. Ni res, da «so snedli besede.»

«Slovenec» piše v isti številki: «Slovenska socialna demokracija se je sploh pokazala doslej vedno kot izdajalka svojih lastnih načel.»

«Slovenec» piše tudi v 56. št. med tedenskim pregledom to-le: «Socialna demokracija je sedaj volila v Idriji stranko, ki je najhujša nasprotnica ljudskih pravic.»

I. t. d. Ali je to res?

Ne bom zavračal teh trditev, kajti ni potrebno, ampak navajam le pisavo «Slovenca», zopet iz št. 56. Pod naslovom «Še nekaj o drugih liberalnih zmagah» se bere v «Slovencu»:

«Tudi svojega Gangla naj si liberalci ogledajo. Če bi Gangl podpisal narodno-napredni program in če bi ne podpisal pogojev socialnim demokratom, bi v Idriji niti ne zmagal.»

Prosim trezno slovensko javnost, naj primerja to pisavo «Slovenca», ter naj sama razsodi, ali ni res «Slovenec» mojster v zavijanju resnice.

ima prepasan s širokim višnjevima trakom iz prelestne svile. Drugi večji gospod je meščanski, malo bradat in bolj rejen s svetlim cilindrom na glavi — vsi drugi so brez pokrivala — v desni drži dolgo srebrno, deloma zlato palico, na vrhu zakrivljeno. Strmo se drži in dostojanstveno pregiba palico na to, na ono stran. Očividno vodi vrejevanje odra.

Okoli teh dveh stoje široki gospodje v rdečih naramnikih, debele zlate verižice se jim lesketajo izza tilnika po prsni dolgi s križcem na konci.

Ob krajih odra in daleč za njim gori postaja in se giblje mešanica, moštvo, ženstvo, staro in mlado in srebrnozлата palica visoko sredi odra se nagiba in odkazuje, tudi nejevoljno zamahne tej skupini naprej, tej nazaj, oni sem i. t. d.

Tudi na levi je oder, prav blizu pod gričem; manjši kot oni, pa tudi poln ljudi, meščanskih gospodov v lahni poletni opravi, v slamnikih in mehkih klobukih. Vendar je tudi tu izjema, eden, prav dostojanstvenega kretanja, je pokrit s cilindrom in črno suknjo ima skrbno zapeto, dasi smo sredi poletja. Glejte, tudi dame in fine gospe se sučejo vmes, in zale gospodične v razkošnih klobučkih dajejo celemu zboru še več živosti in pisanosti. Poleg odra stoji nekaj možakarjev, in rekel bi, da so predmestariji; pred odrom gori je velika tropa v obnošenih gosposkih suknjah, sloki so in suhotni, niti enega rejenege ne morem vbrati med njimi.

Od juga sem se je zmračilo nebo, da nam daje gosto nebesno pregrinjalo prijetno senco.

Tisti šum občega pogovarjanja tolikih množic na levi malo pojema, pregibanje in kretanje se pa

Lažnjiva klerikalna svojat v eni sapi trdi, da «smo v Idriji volili liberalca in liberalno stranko» ter «da Gangl sploh ni podpisal liberalnega programa.» No, le eno pa more biti resnica! In «Slovenec» laže, če pravi, da smo volili liberalca, ko Gangl ni podpisal liberalnega programa. Ali pa «Slovenec» laže, ko trdi, da Gangl ni podpisal liberalnega programa. Dalje: «Slovenec» vpije, da smo socialni demokratje izdali lastna načela, ob enem pa pripoveduje, da bi Gangl v Idriji sploh ne zmagal, če ne bi podpisal pogojev socialnim demokratom.

Da, v «Idrijskih novicah» piše «Slovenec» v št. 56. celo to-le:

«Kristan je mahal po liberalcih in Ganglu, Gangl je napenjal liberalne fraze slednjič pa se je popolnoma vdal demokratom, samo da so ga volili, liberalci so pa potegnili za njim, ker bi sicer ostali na cedilu.»

Poleg tega pa se trdi, «da je socialna demokracija igrala klavno vlogo, da so liberalci plačali soc. demokratom stotake» i. t. d.

Resnica je seveda, da «Slovenec» glede teh volitev kakor sploh, nesramno zavija in nečuvveno laže in obrekuje. Resnica je dalje tudi, da je pri ožjih volitvah socialno-demokratska idrijska organizacija postopala povsem načelno, zvesta samemu sebi in dosledno kot vselej.

Na shodu 1. sušca smo sklenili z učiteljem Ganglom dogovor in na podlagi tega dogovora smo volili učitelja Gangla, ne tangirajoč niti v najmanjšem kako liberalno stranko, ki pri odločitvi sploh ni igrala ne aktivne ne pasivne vloge. Sicer je bila odločitev prav lahka: na eni strani eden izmed prvakov zatiranega učiteljstva — na drugi strani dekan Arko, mož z vsemi «Slovenčevimi» lastnostmi. Izdali bi načela, če bi volili Arkota. Jaz sam sem pa že dekano Arkotu na javnem shodu dva meseca pred volitvami svečano obljubil, da tak mož kot je on, ne bo več idrijski poslanec.

Gangl je izvoljen. Socialne demokrate idrijske pri tem navdaja zavest, da so s tem, da so pri ožjih volitvah volili Gangla, pripomogli prvič naprednemu slovenskemu učitelju do mandata ter s tem pokazali, da imajo velike več zmisla za učiteljstvo kot liberalci, ki so učitelju ponudili mandat, ki je za nje sploh izgubljen. Brez dvombe so s tem hoteli pokazati učiteljem, da so socialni demokratje tisti, ki cenijo učiteljstvo v vsakem oziru in tudi učitelje smatrajo za dovolj vredne poslanskih mandatov.

Seveda bi bilo ljubše nam vsem, če bi bil izvoljen socialni demokrat, ali krivični volilni red, ki idrijskemu delavcu kot delavcu ne dovoli volilne pravice, je vzrok, da delavskega mesta Idrije se ne

še nekako bolj oživi. Kaj neki bo? Govori, petje, morda celo boj? Ne, nič podobnega, nič nevarnega, v jerbasih, velikih košarah, v vrečah, v velikih pletenih steklenicah donašajo jestvin in pijače in prične se vesoljna gostija na levem in desnem odru. Čuje se lahko pokanje, kakor bi odpirali steklenice šampanjca. Tudi onim, ki niso na odru, nosija krepila, pa v teh jerbasih in košarah ni videti takih velikih kosov, kakor so plečeta, gnjati, pečena velika in mala kuretina, ampak klobase in kruhi, veliki in mali hlebci, kruha donašajo v nahrbtnih koših in odhajajo z njimi gor k množici pred desni oder.

In med tem še dohajajo; zdaj dolga vrsta ženskih parov. Videti so mlade, vse so enako oblečene, vsaka ima na glavi ruto tiste rmene barve, kakršne so zastave včasih razobešene na franciskanskem samostanu. Dolga je ta vrsta in srebrnozлата palica jo ustavi ob desnem odru. Ob tej vrsti in za njo prihajajo ljudje v težkih kovanih škornjih, katerih se drži ilovica in poljska prst nad gleženj gor. Težki so njih koraki, obrazi suhi in zagoreli. Palica miga in zamahuje in težaki, dasi zdajpazdaj postojajo, se polagoma odmaknejo gor po planoti za desni oder. Še donašajo velike koše kruha, toda kolikor je soditi z griča, ga primanjkuje. Veliko ga je bilo, pa preveč jih je prišlo, ki ga radi jedo. In še dohajajo, počasno, težkih korakov, ženska je že redka med njimi.

«Na, fant, pogledj tu skozi, najprej pa tole staro zenico, ki gre malo pripognjena tamle poleg zadnjih možakarjev na levi,» mi reče moj spremeljavec in mi pomoli malo gledališko kukalo. «Le

zastopa delavski poslanec. Bo pa prihodnjič pa gotovo.

Proč z brezpravnostjo!

Za enake dolžnosti enake pravice!

Ljudstvo zahteva tudi za deželni zbor splošno in enako, tajno in direktno volilno pravico!

Če je zrelo za državni zbor, je zrelo tudi za deželni zbor!

Politični odsevi.

Avstrijski državni zbor ima dne 23. marca zopet sejo. Na dnevi red pride zakon o vojskih novicah.

Z reševanjem jezikovnega vprašanja se dela zadnji čas toliko vode, kakor da bi imel baron Beck res že v žepu recept za ozdravljenje vseh nacionalističnih bolezni v Avstriji. Pa je vendar vse skupaj tako malenkostno, da je skoraj smešno. Vlada je — po oficijoznih poročilih — izdelala načrt jezikovnega zakona «v glavnih obrisih», glede posameznosti pa ni še nič tako določenega, da bi bil čas za posvetovanje. Vlada nima namena, presegati krog jezikovnega problema na Češkem. To se pravi, na češki mozol misli baron Beck prilepiti nekoliko mazila, narodni boji naj pa vihrajo dalje, kakor doslej. Morda misli ministrski predsednik celo, da je njegova «ideja» velika. Potolažiti nekoliko Čeha in tako zmanjšati opozicijo ostalih nenemških narodov. Toda če bi poznal avstrijsko politično zgodovino, bi moral vedeti, da po tej poti še nihče ni prišel do cilja.

Proračunski odsek državnega zbora je razpravljaval proračun poštne uprave. Krščanski socialci, ki so na Dunaju že izgubili nekdanji vpliv pri poštinih uslužbencih, bi se jim radi zopet prikupili in so zato priporočali vladi, naj zboljša dohodke teh kategorij. Socialni demokratje so omenili, da bi to bilo prav lepo, ampak krščanski naj bi povedali, kakšno svoto je treba za te reforme; treba je pa tudi nekoliko več doslednosti. Če se danes zavrže predlog za zboljšanje položaja železniških uslužbencev, jutri se pa priporoča, naj se kaj stori za poštne uslužbence, ne more nihče verjeti, da bi bilo tako priporočilo resno.

Nemški nacionalci in krščanski socialci še vedno iščejo vzajemno zveze. Na seji nemško-nacionalnega kluba, katere sta se udeležila tudi nemški minister Peschka in bivši minister Prade,

vbogaj, tisto zenico le najprej vlovi v steklo, če hočeš prav.»

Vjamem jo. O čuda, v njo vidim, prav v njo, srce njeno, tako jasno in blizu, da bi je malodane lahko dosegel z roko. Pa kako plavo je, čisto in milo plavo kot jasno nebo. «Vidiš, to je krotka in verna duša, pohlevna in dobrotljiva, ki živo veruje in ljubi svojega bližnjega, kakor je Kristus učil. Če dobro pogledaš, boš ugledal par drobnih, belih lis med plavino. Vidiš, ti madežki so bili najpoprej črni, črni za storjene krivice, toda žena je vse popravila in črni madeži njenega srca so izbrisani.»

Brž k dolgi vrsti deklet, za katere me najbolj žene radovednost. O, tu ni nič take plavega, pač eno tako srce najdem! Vendar ne, ni tako čisto, ima krvavo liso, par zolčasto zelenih in črnih pik. Hm, precej enolična srca todi, bledikasto in sivkasto plava in na vsakem lise, največkrat kaka večja krvava med drugimi raznih barv. Namerim na sredo desnega odra. Gospod s srebrnozlato palico ima tudi nekaj v srcu, kar se sveti kot suho zlato in je morda resnično zlato. «Si našel že kaj zlata na srcih?» me vpraša gospod, «če se ne, pa išči po odrh. Saj veš, kaj je zlato na svetu. Hiti preiskavat, nebo se je gosto pooblačilo in premrčno bo postalo. Koga pa imaš na muhi?» «Gospod, onega s srebrnozlato palico.» Veli mi, naj si tega dobro ogledam prej ko nadaljujem. Res, suhega zlata je najti v tem srcu več kot zolčastih, črnih in sivih lis, modrega ni najti prav nič. Iz srca gospoda poleg, ki je škofovsko oblečen, pa kar gori nekaj, nekako križu podoben plamenček, čez modro srce pa segajo zlate in zolčaste poteze.

Konec prih.

se je povdarjalo, da je treba podpirati stremljenje po solidarnosti nemških svobodomiselnih strank s krščanskimi socialci z ozirom na narodna vprašanja. Da imajo od vsake take zveze samo klerikalci korist, ne ženira nič «svobodomiselnih» nemških strank.

Ogrska vlada je baje dobila kraljevo dovoljenje, da sme razpustiti državni zbor, če bi disidentje (ki so izstopili iz Kosutove stranke) delali obstrukcijo zoper reformo opravilnika. V tem slučaju bi bil parlament razpuščen v aprilu, nove volitve bi bile pa meseca junija.

Ogrska socialna demokracija je priredila v nedeljo shode po vsej deželi zoper pluralno volilno pravico. V resolucijah se je izreklo, da stopijo delavci v splošno stavko, če bi vlada hotela vpeljati pluralni sistem.

Hrvatski ban baron Rauch se je pokazal v novi luči. Nastopil je kot denunciant. Ban, ki obrekuje svoj narod v tujini, je res povsem nova prikazen. Baron Rauch je sprejel na Dunaju sodelnika znanega lista «Zeit» in mu je dejal, da so politične struje na Hrvatskem nevarne ne le ohrsko-hrvatskemu državnopravnemu razmerju, ampak tudi skupnosti avstro-ogrskemu monarhiji. Hrvatski agitatorji so druženi z dalmatinskimi agitatorji, njih niti se vlečejo ne le čez Bosno in Hercegovino, ampak tudi v Srbijo in odtod grozi nevarnost. . . . Da bi Rauch rad ostal ban, je še umevno, čeprav je za njegovo ustavno misljenje slabo znamenje, da se tako krčevito drži svojega mesta, ko mu je dala pri volitvah cela dežela nezaupnico. Ampak da hodi Hrvat in Srbe denuncirati na Dunaj kot veleizdajalce, je tako nezaslišano, da bi v resno ustavni deželi spodili takega človeka hitreje kakor v 24 urah.

Načrt o Kongo državi, ki je hoče kralj Leopold odstopiti belgijski državi, je bil dne 5. t. m. predložen belgijskemu parlamentu. Pogodba obsega med drugim sledeče točke: 1. Prestolonasledniku princu Albertu se bo plačevalo 120.000 frankov letne rente, princezinji Klementini pa 75.000 frankov na leto. 2. Država prizna koncesije, ki so jih kraljeve posesti dobile od nekaterih družb. 3. Država ustanovi s svojimi sredstvi fond 45 milijonov za izvršitev del, ki so jih naročile kraljeve domene. 4. Drug fond s 50 milijoni se ustanovi s sredstvi kolonije, ki se ima odplačati v 15 letnih obrokih in ki se ga daruje kralju «v znamenje hvalečnosti». Vrhutega bi imela belgijska država prevzeti 1.113.000 frankov dolgov, ki so na kraljevskih posestvih. — Veliko je vprašanje, če parlament sprejme to pogodbo. Vidi se pa, da je kralj Leopold prav dober kupčevalec.

Nemški cesar je poslal angleškemu admiralu lordu Tweedmouthu lastoročno pismo o mornarskih vprašanjih, vsled česar je angleško časopisje močno razburjeno, češ, da se cesar Viljem vtrka v angleške mornarske zavede. Lord Tweedmouth je izjavil, da je pismo povsem privatnega značaja.

Volitve na Goriškem.

Gorica, 10. marca. Skrutinij za včerajšnje ožje volitev v splošnem volilnem razredu je bil šele danes pozno popoldne končan. **Izvoljeni so liberalno-agrarni kandidatje** s pomočjo socialnih demokratov.

Dobili so:

dr. Alojzij Franko 12.839 glasov
Anton Kriznič 12.874 »
Alojzij Štrekelj 12.879 »

Klerikalci so dobili:

dr. Breclj 12.156 glasov
Fon 12.200 »
dr. Pavletić 12.083 »

Domače stvari.

Kranjski deželni zbor je sedaj cel. V petek je volila kurije veleposestnikov. Volitev je v tem razredu 82, volitve se je udeležilo 49. Izvoljeni so soglasno, ker sploh ni bilo protikandidatov, sledeči nemški «ustavoverci»: Baron Oton Apfaltrern, grof Anton Barbo, dr. Karol baron Born, baron Leopold Liechtenberg, grof Rudolf Margheri, baron Fridrik Rechbach, Ebin Schollmayer-Liechtenberg in baron Josip Schwegel. Deset poslancev za 49 volitev — komur se to ne zdi absurdno, pač nima trohice demokratičnega čuvstva. Ampak seveda, v deželnem zboru, v katerem so sploh kurije, tudi ta absurdnost še ni dovolj absurdna.

Sklican bo kranjski deželni zbor baje meseca julija. Volitve v svedenu, prva seja v juliju — to je tudi taka težko umljiva navada, ki je težko se kje izven Avstrije mogoča. Kakor da ne bi bilo za kranjski deželni zbor prav nič dela. Če ne mislimo na to, ker je bilo pred jesenskimi zasedanjem leta 1905., je bil kranjski deželni zbor dve leti in pol brezposeln. Deželno gospodarstvo je že povsem zaovoženo, vlada pa hoče čakati do julija, preden skliče deželni zbor, ki bi imel tudi pojutrisnjem lahko prvo sejo. Sklicevanje na zasedanje državnega zbora je povsem neumestno.

kajti ljubljanski in dunajski zbor sta povsem neodvisna drug od drugega. Odločevali bi imela sarao potreba; a da je delo deželnega zbora že skrajno potrebno, tega ne more tajiti ne vlada na Dunaju, ne vlada v Ljubljani.

Za gospodarsko povzdigo Istre se je, kakor smo že poročali, začela zanimati dunajska vlada. V soboto je bila zaradi tega konferenca pri finančnem ministertvu, katere so se udeležili tudi istrski poslanci. Poroča se, da je deželni glavar dr. Rizzi razvil načrt glede povzdige šolstva, pridobivanje pitne vode, zgradbe cest, ureditve rek, glede pospešavanja poljedelstva, ribolova in paroplovbe ter glede podpiranja humanitarnih zavodov. Zgradilo naj bi se železnico med Porečom in Pazinom ter med Lupoglavo in Matulji. — Dr. Laginja je priporočal trgovsko mornarsko šolo v Medulinu, razdelitev motovunskega gozda med kmete, razne vodovodne naprave i. t. d. Poslanec Spinčić je zahteval od države toliko podpore za šolstvo, da se lahko odpravi šolske takse; na nekaterih šolah naj se vpelje za razne predmete hrvatski, oziroma slovenski učni jezik, napravi naj se obrtno šolo v Buzetu, gospodinjstvo šolo v Dobrinju, kmetijsko šolo v Pazinu, mornarsko, v Volovski; Med Herpeljem in Sapjani naj se zgradi železnica i. t. d. Kaj bo vlada ukrenila, je seveda še popolnoma nejasno. Velika ljubezen, ki se je zbudila kar čez noč, je že nekoliko sumljiva. Zdi se nam, da je tudi to zanimivo, da sklicuje vlada konferenco prav v trenutku, ko sklicuje istrski deželni zbor, ki naj glasuje za njene predloge o volilni reformi. Če ni bila ta konferenca sklicana ad captandam benevolentiam? Čas bi seveda že bil, da bi država tudi za zapuščeno Istro kaj storila. Da je treba n. pr. za vzdrževanje najprimitivnejših šol plačevati šolske takse, je pač že škandal. In podobnih škandalov kar mrgoli v Istri.

Istrski deželni zbor je sklican na dan 14. marca. Ker poteče 20. marca že zakonodajna doba temu deželnemu zboru, bo njegovo zasedanje povsem kratko. Vlada upa, da pojde vse gladko. Naravno. Konference na Dunaju in v Trstu so bile prav čedna predigra za opereto, ki naj se odigra v zbornici. Druge nujne naloge nima to zasedanje, kakor sprejeti volilno reformo, ki je med Italijani in Slovani pod patronanco vlade že sklenjena zoper pravice ljudstva. Prav nič ne dvomimo, da bodo Italijani in Slovani z glasovanjem potrdili pakt, ki so ga sklenili za zavarovanje svojih mandatov. Toda radovedni smo, kako mislijo slovanski poslanci potem še ohraniti svoj patent na narodnjaštvo. Tega dejstva ne spravijo iz sveta, da so italijanski manjšini prepustili večino mandatov. Če bi to storili socialisti, pa bodisi pod najhujšim pritiskom razmer, bi to bil smrten greh, ki se jim ga ne bi nikoli odpustilo, a očitalo bi se jim ga vsak dan. Ampak narodnjaki ostanejo narodnjaki in socialisti, ki se bojujejo za pravice ljudstva, ostanejo «izdajalci».

Za politično resnobo v Ljubljani ni nič teko značilno, kakor da se kolportira v navidezno resnih krogih lahko najbolj nezmislne «politične» kombinacije in da se vedno najde «resne» ljudi, ki jih — verjamejo. N. pr.: «Kako to, da so idrijski socialisti glasovali za Gangla? Anton Kristan gotovo ne bi bil dovolil tega, Ebin Kristan tudi ne. Gotovo, če je dr. Adler teko ukazal. . . » Ali pa to: «Nemci so bili res nerodni v Ljubljani. S svojimi pozivi v graški «Tagespost» in «Tagblattu», ter s svojimi okrožnicami so le škodovali Ravniharjevi kandidaturi. — Res je; ampak veste, zakaj je bilo tako? Šuštersič in Tavčar sta bila zmenjena, pa sta speljala Nemce, da so s svojo reklamo nehote podtaknili Ravniharju nogo. . . » Če bi kdo pripovedoval, da se je na predvečer volitve videlo z zarjo obliko trobojnico na nebu, pa bi se tudi to verjelo v Ljubljani.

Dopisi.

Maribor. V začetku februarja smo pri nas v Mariboru dobili zopet novo delavsko proizvajalno zadrugo in sicer krojaško. Zavedno delavstvo poždravlja to novo delavsko zadrugo in ji želi najboljše vspehe, češ, dandanes edino če smo popolnoma neodvisni, lahko delamo brez vsakih ovir na političnem polju za zboljšanje delavskega položaja; dandanes pa, žalibog, nas je zelo majhno število, ki bi bili neodvisni! Zavednemu delavstvu v Mariboru ne bo več treba nesti svojih krvavo zasluženih krajcarjev svojim političnim nasprotnikom, ki so samo takrat prijazni žujimi, ko se jim da kaj zaslužiti! — Nekateri vsenemški krojaški podjetniki že začenjajo godrnjati in denuncirati omenjeno delavsko zadrugo, pa pomagati jim ne moremo; naj si le popibajo na skeleče jim vsenemske rane. Sedaj se jim saj ne bo treba bati, da bi jih zanaprej obiskovalo «stinketes rotes Gesindl», kekorso se nekateri vsenemški podjetniki te stroke vedno izražali; zanaprej naj jih le majka «germania» podpira! — Omenjeni zadrugi boče kakor je videti, lahko mogoče ustanoviti trdna tla; seveda v tem oziru se mora računati na popolno reelno zavednost delavcev, kajti kaj nam pomaga to, da imamo svoje lastno podjetje, če ne bomo izpolnjevali svoje dolžnosti kakor se spodobi zavednemu delavstvu. Ni dovolj samo imeti svoje podjetje, med tem pa, vkljub temu, svoje nasprotnike podpirati! Vsak za-

veden delavec podpiraj to podjetje in posnemaj svoje nesprotnike v tem oziru, ki pravijo: «svoji k svojim!» Delajmo tudi mi tako in bodi nam deviza: «Delavec k delavcu!» Citadella.

Socialni pregled.

Prijatelji železničarjev.

Ljubeznive prijatelje imajo železničarji na Dunaju — pri vladi in pri meščanskih strankah! — Kadar so volitve za državni zbor, za deželni zbor, za občinski svet, tedaj so železničarji dobri in sladki; tedaj jih obiskujejo liberalci in klerikalci in jim obljubujejo vse, kar je v nebesih in na zemlji, le da bi dobili njih glasove. Železničarjev je mnogo, pa je že vredno, potruditi se za prijaznost. Dobi se še volilne okraje, v katerih železničarji odločujejo.

Toda vsa prijaznost traja samo toliko časa, dokler so volitve. Kadar imajo gospodje svoje mandate v žepu, poznajo železničarje le še, če se peljejo na Dunaj ali na počitnice in bi radi dobili prijeten prostor v kupeju. Tam, kjer je treba kaj storiti za železničarje, pa ostanejo socialni demokratje osamljeni, a buržoazni prevzetneži se še rogajo njim in železničarjem.

V četrtek je proračunski odsek državnega zbora razpravjal o proračunu železniskega ministertva. To je priložnost, pri kateri poslanci lahko pokažejo, koliko jim je ležeče na interesih železničarjev. Vsa stvar je seveda zelo jasna: Če se hoče za železničarje kaj storiti, je treba denarja. To razume otrok. Reforme s praznimi besedami ne pomagajo nič. Torej se mora v proračunu dovoliti take svote, da se z njimi res lahko zboljša položaj železničarjev.

Nekoliko težje je potem seveda vprašanje, kakšne bi morale biti te svote. V poštev pridejo tu pač samo državni železničarji, a njih število je približno 130.000, torej resnično velika armada. Če se hoče pomagati taki množici, je seveda potrebna primerno visoka svota. S kako malenkostjo se ne more pomagati.

A reforme na državnih železnicah so važne tudi za uslužbence in delavce na privatnih. Ob lanskem plačilnem gibanju so namreč skoraj vse privatne železnice v pogodbah obljubile, da bodo posnemale vsako zboljšanje, ki bo vpeljano na državnih.

Debata o proračunu železniskega ministertva je torej važna za približno 300.000 avstrijskih železničarjev.

Kdor se spomni na vse tiste lepe in sladke besede, ki so jih lani ob državnoborskih volitvah meščanski kandidatje in njih agitatorji dajali železničarjem, ne more misliti nič drugega, kakor da je odsek najbrže soglasno sklenil, izpolniti vse opravilne zahteve državnih železničarjev. Če že ne zato, ker so obljubovali, če ne iz odkritosrčnega nagnenja do železničarjev, pa vsaj misleč na to, da bodo zopet volitve in da bo zopet treba železničarskih glasov.

No, bilo je precej drugače.

Socialno-demokratični poslanci so imeli z železničarsko organizacijo celo vrsto posvetovanj, da so se natančno poučili o zahtevah in o potrebah železničarjev. Preučili so tudi zahteve personalnih komisij in delavskega odbora in na podlagi teh studij je podal poslanec dr. Ellenbogen dva predloga:

Prvi je obsegal zahteve uradnikov, uslužbencev in delavcev, ki so jih sestavile personalne komisije in delavski odbor;

drugi je zahteval za pokritje teh potrebščin dvajset milijonov kron.

Reči se mora, da je bilo ravnanje socialnih demokratov še zelo skromno. Poznavajoči razpoloženje v vladnih krogih in vpoštevaje navade meščanskih poslancev, ki nikoli ne pokažejo dovolj poguma spričo finančnega ministra, niso za letos zahtevali take svote, ki bi pokrila vse zahteve državnih železničarjev. Zdavnaj smo že vajeni, da je treba v Avstriji priboriti vsak napredek, korak za korakom in ker socialni demokratje niso hoteli samo demonstrirati, ampak v resnici nekaj doseči, so podali tak predlog, da bi lahko glasovali zanj tudi manj krepki poslanci.

Ko je bila končana lanska pasivna rezistenca na privatnih železnicah, se je razvila v parlamentu ostra debata. Našlo se je nekoliko političnih pustolovcev, ki so grdili in blatili socialne demokrate kakor izmečke pekla. Če bi bili oni na čelu železničarjev, bi bili kdové koliko več dosegli. . . . Tekrat je bil boj z besedami. Kdo bi mogel pričakovati kaj drugega, kakor da bodo oni junaki kakor en mož glasovali za Ellenbogenov predlog, ali pa pokazali svoj radikalizem s tem, da bodo zahtevali, odnosno dovolili še več, nego je predlagal Ellenbogen? Kajti to se razume, da bi bil socialno-demokratične glasove dobil vsak predlog, ki bi bil obsirnejši od Ellenbogenovega.

Toda ne!

Cela četa hrabrih junakov, železničarskih prijateljev, brez obzira na narodnost in vero je padla pred finančnim ministrom na trebuh; vsi razven socialnih demokratov so glasovali zoper predlog! In železničarji naj jim verjamejo, da se jim cedi sama ljubezen z jezikov.

Razume se, da je naredil Ellenbognov predlog velikanski vtisk. Razume se to namreč, če se vé, da hodijo gospodje večinoma tako na seje, kakor slabi dijaki y solo, to se pravi nepripravljeno. Če bi bili le s primerno resnobo mislili na to, da je železniški proračun na dnevnem redu, bi bili lahko vedeli, da je na seji neizogiben kak predlog socialnih demokratov glede zboljšanja železničarskega položaja. Kajti socialni demokratje niso nikoli skrivali, da hočejo napeti v državnem zboru vse strune v ta namen. Gospodje bi bili torej lahko prišli pripravljeni. Pa niso.

V prvem trenutku so bili torej kar brez sapa. Največji demagogi so najprvo instinktivno mislili, da je treba podati predlog, ki prekosi socialističnega. Naj bi bili to storili. Baje je hotel res neki krščanski socialc predlagati 25 milionov. Če bi bil storil to, pa bi bilo dobro. Za svoj predlog bi bili morali krščanski vendar glasovati in socialistične glasove bi bili dobili do zadnjega.

Ampak vstala sta železniški minister in da bi bil pritisk še večji, tudi finančni minister, pa sta začela tarnati o pomanjkanju denarja, o slabih časih in končno je finančni minister zažugal z demisijo vlade, če bi bil sprejet socialistični predlog.

Tako žuganje ne bi smelo ugnati v kozji rog poslancev, ki imajo kaj lastnega prepričanja. Prava škoda, če bi izgubili finančnega ministra, ki žuga vsakih štirinajst dni z demisijo? Če se zahteva znižanje sladkornega davka — demisija; če se zahteva cenejšo sol — demisija; če se zahteva kaj zboljšanja za železničarje — demisija. Pa naj že gre enkrat možakar, ki ne more razumeti, da zahteva nov čas tudi novo državno gospodarstvo. In če gre vsa Beckova vlada! Zato država res ne propade.

Ampak vznak so padli meščanski poslanci.

Glasovalo se je po imenih.

Za Ellenbognov predlog so glasovali poslanci dr. Adler, Beer, dr. Diamand, dr. Ellenbogen, Hybeš, Pittoni, dr. Renner, Seitz — sami socialni demokratje;

proti so glasovali: Drexel, d'Elvet, Glombinski, Hofmann, Kolischer, Kolowrat, Korošec, Kramar, Malik, Morsey, Ploj, Prochazka, Rolsberg, Schmid, Schreffl, Staniszewski, Steinwender, Sylvester, Šramek, Velich, Walcher, Wittek, Žitnik.

Tudi drugi Ellenbognov predlog, ki je obsegal zahteve državnih železničarjev, je bil na enak način odklonjen.

Poslanec dr. Ellenbogen je naznanil oba predloga kot vota manjšine, tako da bo imela zbornica priložnost, o njima glasovati. Železničarji naj pa pazijo, kako bodo takrat ravnali njih «dobri prijatelji!»

Socialno demokratična zmaga na Dunaju. V nedeljo so bile na Dunaju volitve za pomožni zbor trgoveškega gremija. Proti socialno-demokratičnim kandidatom so nastopili združeni krščanski socialci in nemški nacionalci. Agitacija je bila velikanska. Zmagali so socialni demokratje, ki so dobili nad 9000 glasov, dočim je domia nacionalno-krščansko-socialna zveza nekaj nad 8000 glasov. Vsled protisocialističnih izzivanj je prišlo večkrat do spopadov. Neki socialni demokrat je bil ranjen na glavi. — Kdaj bodo neki slovenski trgovski uslužbenci spoznali, kje je njih prostor?

Strokovni pregled.

Krojaski delavci, pozor! — V Mariboru na Sp. Stajerskem so stopili krojaski delavci z delodajalci v pogovore glede upeljave tarifa (mezde). Zaradi tega se opozarja vse organizirane delavce, da naj v Mariboru ne sprejmejo dela, kajti s tem bi škodovali celi stvari.

Izkaz prostovoljnih darov.

Za tiskovni sklad so prispevali: Družba tiskarjev učiteljske tiskarne 3 K 86 vin., organizirani peki 3 K 78 vin.

Kot strankin davek so prispevali: Organizirani železničarji v Spodnji Šiški 8 K 24 vin.

Za agitacijski sklad so prispevali: Sodr. Ropret 1 K, Brodar 1 K, Rijavec 1 K, Magister 50 vin., Kocmur 30 vin., Gruden 30 v, verovšek 20 v, Sartory 20 v, Kožuh 20 v, Zupan 20 vin., Gasperin 20 vin., Umek 20 vin., Suštaršič 20 vin., Bergant 20 vin., Menart 20 vin., Mrzlikar 20 vin., Kosmač 20 vin., Selkan 20 vin., Laznik 20 vin., Urh 10 vin. zidarji 30 vin.

Zahvala.

Svoje volilce iskreno zahvaljujem za zaupanje. Izkušal bom, opravičiti to zaupanje z delom.

Hvala vsem, ki so mi čestitali. Če čestitke naj bodo kot zahvala u pravični meri razdeljene med volilce.

U IDRIJI, dne 6. marca 1908.

Engelbert Gangl
deželni poslanec.

Razprodaja.

4 pare čevljev za 7 kron.

Po nakupu velike množine čevljev se oddajo čevlji kratek čas po sramotno nizki ceni, 1 par moških in 1 par ženskih čevljev z nabitimi močnimi podplati, nadalje 1 par moških in 1 par ženskih modnih čevljev, vsi 4 pari elegantni, močni za zimo. Velikost po cm. Vsi 4 pari stanejo samo 7 kron. Razpošilja se po povzetju. Zamena dovoljena. Ako blago ne ugaja, se 2—2 denar vrne.

D. Kessler, Krakov 95/82.

Šaljive bazare

kakor tudi vse

slavnostne predmete

dobavlja najceneje

WUNIBALD PLANN

Dunaj, VI/2, Wallgasse 19

(poleg Raimundtheater). 21

Novo! **Novo!**

Te dni izide v založbi časopisa „Naprejš“ v Idriji brošura

„Proletarijat“

ki jo je napisal Karol Kautsky, poslovenil Anton Kristan. Brošura „Proletarijat“ obravnava sledeče predmete: „Proletarec in rokodelski pomočnik“, „Delavska mezda“, „Razpad proletarske rodbine“, „Prostitucija“, „Industrijska rezervna armada“, „Bastoca razsežnost proletarijata“ in „Trgovski in „izobražen“ proletarijat.“

Cena brošure 30 vinarjev.

Berite!

Berite!

Citajte in širite sledeče knjige in brošure:

K. Kautsky:

„Kdo uničuje proizvajanje v malem?“

Cena 30 vinarjev.

H. Kirchsteiger:

„Pod spovednim pečatom“.

I. del velja 2 kroni 60 vinarjev. II. del velja 2 kroni.

A. Kristan:

„Socializem“.

Cena 20 vinarjev.

A. Kristan:

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“.

Cena 10 vinarjev.

K. Marx in Friderik Engels:

„Komunistični manifest“.

Cena 40 vinarjev.

A. Kristan:

„Zakaj smo socialisti?“

Cena 14 vinarjev.

„Vatikanski jetnik“.

Razglednica. Komad 6 vinarjev. 100 komadov 5 kron.

Vse te knjige in brošure se dobe v upravi „Rdečega Praporja“ v Ljubljani, „Naprejš“ v Idriji in v vseh slovenskih knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici in Kranju.

Trboveljska premogokopna družba sprejme

ZIDARJE

proti stalni plači.

Zglasiti se je pri obratnem vodstvu v Trbovljah.

Stanje hranilnih vlog:
24 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
860.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši, Prešernove ulice 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža, sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev. 26—18

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2%, na menice in na vrednostne listine pa po 5% na leto.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 168.

v Ljubljani

Telefon št. 168.

priporočn svoja

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

Telefon št. 187.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Telefon št. 187.

26—13